

לקחה מזב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'מזב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעדיכת הרב מנשה צדקה שליט"א

התשס"ח פרשת לך לך

5:52	הדלקת נרות שבת ניו יורק
7:21	מוצאי שבת
9:21	סוק"ש מג"א
9:57	סוק"ש גר"א
12:41	חצות

שבע שנים כדי שיקבל המלכות כראוי. ומצינו אחר כך ויעבור אברם בארץ, ולא נאמר וילך, ומהו ויעבור, כמו אני אעביר כל טובי על פניך, ד"א, חשבון לך לך הוא מאה, רמז לו כי למאה שנה ייולד לו בן.

לך לך – מכיון שאברהם התעורר ללכת לארץ כנען, כנאמר ללכת ארצה כנען, סייעו לו מן השמים ונאמר לו לך לך, כי היתעוררות מלמעלה באה רק אחרי היתעוררות מלמטה. לך לך, מארצך, וממולדתך, ומבית אביך, הרי ארבע, וכנגדם הובטחו לו ארבע, ואעשך לגוי גדול ואברכך, ואגדלה שמך והי' ברכה.

"ואעשך לגוי גדול, ואברכך ואגדלה שמך, והי' ברכה"

ואברכך - ואמרו במס' פסחים זהו שאומרים אלקי יצחק, ואגדלה שמך, זהו שאומרים אלקי יעקב. כשנולד יעקב אבינו נתפשטה קדושת אברהם אבינו שתי' לעולמי עד ונקראו גם אברהם ויצחק בשם ישראל, שעל ידי שהיתה מטתו של יעקב שלימה התברר שגם אברהם ויצחק היתה מטתם שלימה, שישמעאל לא נחשב זרעו של אברהם ועשו לא נחשב זרעו של יצחק. והי' ברכה. כנגד משה רבנו ע"ה דכתיב וזאת הברכה אשר ברך משה, שפעל שיושפיעו דברי תורה בכל אחד ואחד מישראל.

ואברכה מברכך. כנגד אהרן הכהן שניתן לו הכח לברך את ישראל. ומקללך אאור זה בלעם הרשע שפרץ גדרו של עולם, וכנגדו בקדושה יוסף הצדיק. **(ר"צ הכהן)**

ואעשך - אמר לו אני עושה אותך ברי' חדשה, כענין שנאמר "ויעש אלקים את הרקיע". לגוי גדול. אימתי עשה הקב"ה את אברהם לגוי גדול, כשיקבלו את התורה, שנאמר ומי גוי גדול. ואברכך. שאני בכבודי מברכך, ואגדלה שמך. ששמך מתגדל בעולם. והי' ברכה. שברכתך קודמת לברכתך, בתחילה אומרים מן אברהם ואחר כך מחי' המתים. דבר אחר, אמר לו הקב"ה משעה שבראתי עולמי היתתי זקוק לברך ברייתי, מכאן ואילך אתה הי' עשוי על הברכות.

"ואעשך לגוי גדול" סופי תיבות כלי, כהנים, לויים, ישראלים, ובגימטריא ששים, ששים ריבוא יצאו ממך, ואברכך, רמז לברכת כהנים שיש בה ששים אותיות. **(רבנו אפרים)**

ומבית אביך - שלא תניח את אביך ללכת עמך, אין לך להיות עמו. אל הארץ אשר אראך. ולמה לא אמר לו לארץ כנען, לפי שתרח רצה ללכת עמו, אמר לו אברהם שמא יש לי ללכת מסוף העולם ועד סופו, לכך אמר לו אשר אראך, ונשאר תרח ואשתו בחוץ. **(הרוקח)**

אל הארץ אשר אראך - מצות ישוב ארץ ישראל היא מצוה ראשונה שניצטוו בה יהודי מעולם. **(הרבי מאוסטורוכצה)**

לך לך - בגימטריא מאה: משביעין את הנשמה לשמור מצוות התורה ונותנים לה מפתח של מאה ברכות בכל יום.

לך לך – עץ שנדלק ואינו בוער יפה צריך לנענע אותו ואז יעלה אורו, אדם שלא עשה טוב לו במקום אחד ילך למקום שני ויוטב לו.

לך לך לעצמך – כל העולה לארץ ישראל לעצמו ולשורשו עולה. **(עוללות אפרים)**

לך לך להנאתך – רש"י. מידתו של אברהם אבינו ע"ה היתה להשפיע רוב חסד לעולם וזהו הנאתו שיוכלו החסדים להתפשט, על ידי הליכתו מבית אבינו. ומבית אביך, אני פוטרך מכיבוד אב, מדרש. כי לפי גודל קדושתו לא הי' לו שום חלק מתולדתו של אביו וזהו שנאמר אשר הוצאתיך מאור כשדים, שנעשה ברי' חדשה על ידי אור כשדים ובטל ממנו חלק הגופניות של אביו ואמו ופטור הי' מכיבודם. **(תפארת שלמה)**

לך לך – והרי תרח ולוט יצאו עמו מאור כשדים ולמה לא נאמר לכולם לך לך, אף על גב שתרח עובד ע"ז הי' מכיון שנתעורר לטוב לצאת עם אברהם מאור כשדים, וראינו שהקב"ה רוצה בתשובת רשעים, למה לא נאמר לכו לכם. אלא תרח לא יצא מאור כשדים בשביל לחזור בתשובה אלא ברח מאור כשדים מפני שרצו שם להרגו, אחרי שראו שאברהם ניצל מכבשן האש אמרו לתרח אתה הוא שהטעה אותנו בפסילים, ופחדם יצא, וכיון שהגיע לחרון לא יצא משם.

לך לך – למה פתח הקב"ה בגילוי ראשון שניגלה על אברהם בלך לך, שאברהם עוד לא הי' אז דבוק כראוי בקב"ה ורמז לו המקום שבו יתקרב אליו, ובמדרגה זו לא יכול הי' אברהם להיאחז מטרם שיבוא לארץ ישראל ולכן נאמר לו לך לך. וכן מצינו בדוד שיכול הי' לקבל מלכותו רק בחברון והיתעכב בחברון

פנינים לפרשה

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" (יב, א)

על פי הידוע שבעבודת ד' צריך האדם להתחיל באתערותא דלתתא, ואחר כך זוכה לאתערותא מלעילא לילך ממדרגה אל מדרגה, והנה על אברהם אבינו ע"ה העידו חז"ל כי היתה לך בצדקו מאליו ולכן זכה שיאמר לו הקב"ה לך לך, תלך ותגדל ממדרגה למדרגה. **(אהבת שלום)**

וברש"י, להנאתך, פירושו הסתלק מדברים ארציים של גשמיות וקבל הנאתך רק מדברים שהם לטובתך באמת, כמו מהרגשת טעם בתורה הקדושה, ושאר צרכים לטובת הנפש, ועל ידי העסק בתורה ובצרכי הנשמה תתקרב יותר אל השי"ת ותכיר גדולתו ושפלות עצמך, וממילא תבוא לעשות יותר מעשים טובים לטובתך, כי האדם בעשותו המצוות בלי שום פני' והנאת עצמו משפיעין לו טובה גם בעולם הזה, חוץ מן השכר הצפון לעולם הבא. ועוד מארצך וממולדתך, קח מוסר מעניני ארצך ומולדתך, כמה משתדל האדם ומתאמץ להשיג מזון וצרכי הנפש הבהמית, קל וחומר שמחויב להשתדל למצוא מזונו הרוחני. **(צמח צדיק)**

אל הארץ אשר אראך. קשה לאדם להחזיק בדרך ואינו יודע אנה ילך, והכל הי' קל בעיניו לאהבת המקום. **(פירוש הטור)**

מארצך וממולדתך ומבית אביך - כשניגלה השי"ת על אברהם ראשונה אמר לו לך לך מארצך, לנסותו ולהרגילו לסבול בעד הטורח והעמל הגדול שיש בטלטול, ולפי שעמד בניסיונותיו בשמחה ובטוב לבב קראו הכתוב אוהב, כי מי שהוא אוהב השי"ת לא יחוש לכל הטורח והעמל והיסורין שיגיעוהו מעבודתו ית', וכשסובל הטורח והעמל בעבודתו ית' בשמחה נותן בזה שלימות אל העבודה והיראה. אין יראת ד' כיראת בשר ודם, כי הירא מאדם עומד תמיד בפחד ורעדה וזה סיבת קיצור ימיו, אבל יראת ד' תוסיף ימים. והרשעים שאין להם יראת ד' לא די שלא יאריכו ימים אבל שנות רשעים תיקצרנה. וגם אינה ממעטת הממון אף על פי שיוציא הוצאות בקיום המצוות, כנאמר "הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד". **(עיקרים)**

אברהם

אברהם ושרה גרים בחרן וחשש אברהם שמא בדרך לא יוכל לגייר גרים הבטיחו הקב"ה ואעשך לגוי גדול, זה אברהם שנאמר בו הרבה ארבה את זרעך, ואברכך. זה יצחק שנמצא בו וימצא מאה שערים. ואגדלה שמך. זה יעקב שכלול משניהם, ואגדלה מלשון גודלך את הפתילות.

(מאור ושמש)

והי ברכה - והנה זאת הפרשה לא ביארה מה טעם אמר לו הקב"ה לך לך, אבל הטעם מפני שאנשים אור כשדים עשו עמו רעות רבות על אמונתו בקב"ה והוא ברח מהם ללכת ארצה כנען ונתעבב בחרן, אמר לו ללכת מחרן ולעשות כאשר חשב מתחילה שתהי עבודתו לדי' וקריאת בני האדם לשם ד' בארץ הנבחרת. וכאן רמזה התורה שבניגוד לאור כשדים שלא שמעו אליו ורדפו אותו ורצו להרוגו, כאן יהי לברכה. וזה טעם הפרשה אבל התורה אינה רוצה להאריך בדעות עובדי ע"ז ולפרשת הענין שהי' בינו ובין הכשדים בענייני אמונה, כאשר קצה בענין דור אנוש וסברתם בע"ז שחידשו.

"ואברכך מברכך ומקללך אאור, ונברכו בך כל משפחות האדמה"

(יב, ט)
ואברכה מברכך, אברך הכהנים הפורשים ידיים בתפילה ומברכים את בניך, ומקללך אאור, ובלעם המקלל אותם אאור, ויהרגוהו לפי חרב.

ואברכה מברכך - כיון שעמד יצחק ביקש אברהם לברכו, צפה שיעקב ועשו עומדים לצאת ממנו ולא ברכו, אמר אברהם יבוא בעל העולם ויברך מי שירצה, כיון שניסתלקו אברהם ויצחק בך הקב"ה ליעקב לעצמו, דבר אחר ואברכה מברכך, עתיד אני להעמיד מבניך שבת שמברך את ישראל, שבת לוי, ומשהם מברכים לישראל אני מברך לאותו שבת.

(תנחומא)

אברהם

אברכם עוד לפני שיברכו אותך, שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה. ומקללך אאור. אקללם רק אחרי שיקללו אותך, שמחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה. ומקללך אאור, ולא נאמר ומקללך אקלל, וכן הוא אומר כי מכבדי אכבד ובזוי ייקלו, שינה לשונו מלשון בזיון ללשון קללה, כי שלוש מדרגות בקללה, הקלה, בזיון וארור, והבינונית קללה והקשה ארור, והמקלל את אברהם יאורר על ידי הקב"ה והמבזהו יהי בקלון וקללה.

(כלי יקר)

אברהם

ונברכו בך - לשון הברכה, רות המואבי ונעמה העמונית שנברכו (הישתמשו) בישראל. ונברכו לשון ברכה, אפילו משפחות הדרות באדמה אינן מתברכות אלא בשביל ישראל.

(יבמות)

"וילך אברהם כאשר דיבר אליו ד', וילך אתו לוט. ואברם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן"
וילך אברהם כאשר דיבר אליו ד', לא לקבל ברכת בני, חיי ומזוני הלך אברהם כי אם לקיים דבר ד' הלך. וילך אתו לוט. לא קרא

ללוט ללכת עמו אך משהצטרף אליו לוט מרצונו לא דחה אותו אברהם. (אלשיך)

וילך אברם כאשר דיבר אליו ד' - ומונין זה בתוך עשרה נסיונות של אברהם, והאם לאברהם שהשליך את נפשו לכבשן האש ייחשב לך לך כנסיון? ויש לפרש שלא קבע הקב"ה לאברהם זמן ליציאתו מחרן ואברהם בזריזותו מיד כשנאמר לו קם ויצא, ואף שקשה לאדם לעזוב ארצו ובית אביו נזדרז ומיד קם ויצא. (שערי שמחה)

וילך אתו לוט - אתו, הלך עם אברהם כחבר וריע, אולם ביציאתו של אברהם ממצרים נאמר ולוט עמו (עמו ולא אתו) שעל ידי מראות אלקים שראה אברהם בארץ ישראל היתעלה מאד, ולוט נשאר כפי שהי' לפני כן ועל ידי זה חלה ביניהם היתרחקות. (משך חכמה)

ואת הנפש אשר עשו - אברהם אבינו הי' אז בן חמשים ושתיים שנה ואז התחילו אלפיים שנות תורה, מתן תורה הי' בשנת אלפיים ארבע מאות ארבעים ושמונה. (ע"ז)

ויצאו... ויבואו ארצה כנען - בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו, תרח יצא לכנען בלב ולב ולכן נשאר בחרן, באמצע הדרך, ואף מת בחרן, ואברהם שיצא ללכת ארצה כנען הגיע לארץ כנען. (אלשיך)

ויבואו ארצה כנען - ואמרו במדרש כשהגיע לסולמה של צור וראה אותם עוסקים בניכוש בשעת הניכוש ובעידור בשעת העידור אמר ולואי ויהא חלקי בארץ הזאת. ניכוש הוא תלישת עשבים רעים, עקירת יצר הרע שבאדם שהגיעו לגיל שלוש עשרה, ואז בא אליו יצר הטוב. ועידור הוא אחר כך להעמיק ולחפש אחרי מחשבות רעות וכונות שלא לשמה, בעבודת ד'.

"ויעבור אברם בארץ עד מקום שכם, עד אילון מורה, והכנעני אז בארץ"

(יב, ו)
עד מקום שכם. להתפלל על בני יעקב כשיבואו להילחם בשכם, ומה שאמר ואנכי הולך עירי, הי' ירא שמה יגרום החטא כשאיחר מלהוליד. והכנעני אז בארץ. יש מפרשים שבא הכתוב להודיע חסדי ד' עם אברהם, שאף על פי שעבר בארצם עם מיקנה רב ורעה אותם במרעיהם לא הרעו לו, שנתן ד' בלבבם שלא יעשו לו רעה. (פירוש הטור)

אברהם

עד מקום שכם. על שם העתיד כי באותה שעה לא היתה שם עיר בנוי, והכנעני אז בארץ. ואף על פי שלא שלם עוונם של הכנענים כבשו בני יעקב את שכם. (חזקוני)

והכנעני אז בארץ - הולך וכובשה מיד בני שם, וזאת היתה התחלת ירושת הארץ לבני אברהם. כי אם היתה הארץ של כל בני שם כיצד תיקח משפחה אחת את כל הארץ לעצמה, אך אחרי שהכנענים כבשוה נטלה בני ישראל מהם. (אברבנאל)

"וירא ד' אל אברם ויאמר לו לזרעך אתן את הארץ הזאת. ויבן שם מזבח לד' הנראה אליו"
ויקרא בשם ד'. פירסם ברבים שהעולם מחודש ושהקב"ה חידשו, ויצחק הי' מידת הדין כנגד המאמינים בחידוש העולם ובוראו

אך כופרים בהשגחתו על הנעשה בעולם, ויעקב איש תם יושב אהלים הוא עיקר התורה, הרי שהבאות פירסמו שיש בורא לעולם ויש דין ויש דיין, ומשה רבנו ע"ה הוציא את ישראל ממצרים למען תעבדון את האלקים, תקבלו תורה מן השמים. (שליה)

"ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם, כי כבד הרעב בארץ"

(יב, ז)
וירד אברם מצרימה. ואחר כך נאמר ויעל אברם ממצרים, חזר למדרגתו הקיימת, נכנס בשלום ויצא בשלום. אדם הראשון נתן לו הקב"ה חכמה וכשראה תאוות יצר הרע (אחרי שאכל מעץ הדעת טוב ורע) נדבק בהם ושכח כל מה שהסתכל בכבוד העליון של רבונו, בא נח איש צדיק תמים וראה יין חזק צלול בן יומו, שתה ממנו ונשתכר וניתגלה. (זוהר)

ויהי רעב בארץ - לא בא הרעב אלא לארץ כנען בלבד כדי לנסותו לאברהם אבינו ולהורידו למצרים, ואף על פי כן לא הירהר אחר מידותיו של הקב"ה. (מדח"ג)

וירד אברם מצרימה - גם זה סימן לבנים, כמו שאברהם ירד למצרים להחיות את נפשו והמצרים עשקו אותו בחינם לקחת את אשתו והקב"ה נקם נקמתו מהם בנגעים גדולים והוציאו משם במיקנה רב וכסף וזהב וציוה עליו פרעה אנשים לשלחו, כך ירדו בניו למצרים מפני הרעב והמצרים הרעו להם ולקחו מהם הנשים, כדכתיב וכל הבת תחיון, והקב"ה נקם נקמתו בהם והוציאם במיקנה רב וכסף וזהב ויחזיקו בהם לשלחם מן הארץ. (פירוש הטור)

הנה נא ידעתי - וכי עד עתה לא ידע? אלא שאמרו חז"ל על אסתר שירקרקת היתה ורק חוט של חן הי' משוך עלי, לא יופי טבעי אלא יופי של חסד מאת ד' ויופי זה ניטל מהאדם בשעה שיש בו סכנה, מה שאין כן ביופי טבעי. ומשהתקרב אברהם למצרים, מקום בו היופי הוא סכנה ושרה נשארה ביופי, רק עכשיו ידע אברהם שהוא יופי טבעי וזהו שאמר הנה נא ידעתי, שלפני כן באמת לא ידע. (הגרי"א)

"ויהי בימי אמרפל מלך שנער, אריון מלך אלסר, כדרלעומר מלך עילם ותדעל מלך גויים"

(יב, ט)
ויהי בימי אמרפל. כתיב חרב פתחו רשעים. אלה ארבעת המלכים, אמרפל וחבריו, שעדיין לא היתה מלחמה בעולם ובאו אלה ופתחו בחרב ועשו מלחמה. אמר להם הקב"ה אתם פתחתם בחרב להפיל עני ואביון, חרבם תבוא בלבם, עמד אברהם והרגם. (תנחומא)

ויהי בימי אמרפל - מונה אותו ראשון אף על פי שכדרלעומר הי' עיקר המלחמה, כדכתיב בא כדרלעומר והמלכים אשר אתו, אפשר הי' גדול ממנו בשנים ולכך הקדימו. שנער... אלסר... עילם... גויים. מלחמה זו היא סימן לבנים שארבע מלכויות יעמדו בעולם לשעבר בבניו, ולבסוף יתגברו בניו עליהם וישיבו כל רכושם, הראשון שנער בבל, השני מדי אלסר, השלישי עילם יון, והרביעי מלך גויים, שגויים רבים נקבצו ושמוהו מלך עליהם והוא רמז למלך רומי שמלך על עיר מקובצת מעמים רבים. (פירוש הטור)

"ויקחו את לוט... ויבא הפליט ויגד לאברם העברי"
אמרו במדרש למה נקרא שמו "העברי", משום שכל העולם כולו מעבר אחד, והוא מעבר השני. וראוי להבין, הרי הרבה פעמים הוזכר שמו של אברהם אבינו בתורה הקדושה ולא נקרא בשם ובתואר זה, ולמה דווקא כאן נקרא בשם זה – "אברהם העברי".

ואפשר לפרש עפ"י מ"ש ברש"י שהפליט הוא עוג, ולא שנתכוון לשם שמים, אלא כוונתו היתה יהרג אברהם וישא לאשה את שרה. ולכאורה כיוון שהיה עוג בטוח בזה שיהרג אברהם, מנין היה לו הבטחון שיסכים אברהם לצאת למלחמה אשר הסכנה בה כה רבה ויסמוך על הנס. לזה אמר הכתוב "ויגד לאברהם העברי", עוג ידע כוחו ותקיפותו של אברהם וכח מסירות נפש שבו אפילו נגד כל העולם, וכלך קיוה ובטח שיצא למלחמה ויהרג. (האדמו"ר מסטמאר)

"ויבא הפליט ויגד לאברם"
זה עוג שפלט מדור המבול... ומתכוון שיהרג אברהם וישא את שרה (רש"י)
בוא וראה, מצד אחד נראה המעשה הזה, כמעשה חסד גדול לאברהם, שהטריח עצמו "הפליט" להזדוץ לבוא מעמק סדום עד ממרא, להודיע לאברהם כי בן אחיו נפל לשבי, ועדיין ניתן להצילו. אך מאידך, כשאנו יודעים מה היתה המחשבה בכל זה, מתכוין שיהרג אברהם וישא את שרה" הרי זה באמת המעשה אכזרי ורע ביותר.

יש וה"מחשבה" וה"מעשה" אינם תואמים בשלימות, אך יש והם ההיפך הגמור הקיצוני זה מזה. ו"תוכן לבות ה"י". (מלץ יושר)

בוא וראה עד כמה גדולה זכותה של מצוה. כאשר יצא משה רבנו להלחם עם עוג, אמר לו ה' (במדבר כא, לד) "אל תירא אותו". מה היתה טיבה של אותה ראייה. ופירשו חז"ל (רש"י שם) כי חושש היה משה רבנו, שמא תעמוד לו לעוג זכותו, שעה שבה כדי להגיד לאברהם כי נשבה לוט אחיינו, ובכך סייע בעקיפין להצלתו של לוט.

אותה שעה עמד עם שלם, ששים רבוא, ובראשו מנחר המין האנושי, משה רבנו ע"ה. כל אותו עם, ומלכו אשר בראשו, חששו מפני זכותו של האחד, זכות שהיתה תלויה במעשה שנעשה לפני שנים רבות קודם שנפגשו בני ישראל בעוג. ולא עוד, כל כוונתו של עוג לא היתה אלא לב רע ומחשבת רציחה, שיהרג אברהם, וישא הוא את שרה. גם הטובה שיצאה מכך בסופו של דבר הרי לא היתה טובתו של אברהם אבינו, כי אם של לוט, ועם כל זאת היה משה רבינו ע"ה ירא מזכות זו.

הרי על אחת כמה וכמה גדולה לעין ערוך זכותו של אדם העושה דבר טוב, וכוונתו לטובה, ואף את הטובה מפיך יהודי כשר ונאמן. זכותו של אדם כזה גדולה ללא שיעור ותכלית, וצדקתו ודאי עומדת לעד.

(רבי יוסף זונדל מסלט)

"מלכי צדק... והוא כחן לקל עליון"
(יד, יח)
מדרש אגדה – הוא שם בן נח (רש"י). ובנדרים (לב:): איתא: בקש הקב"ה להוציא כחונה מ"שם", כיון שהקדים ברכת אברהם

לברכת המקום הוציאה מאברהם שנאמר "ויברכוהו ויאמר ברוך אברם לקל עליון קונה שמים וארץ וברוך קל עליון", אמר לו אברהם וכי מקדימין ברכת עבד לברכת קונו, מיך נתנה לאברהם.

לא שהיה אומר "שם" שיש לאברהם קדימה אל השי"ת, ח"ו לומר דבר זה, כי אם מפני שראה ברכת אברהם ואשר פעל השי"ת עמו, מצד זה היה מכיר את השי"ת. ולכך הקדים ברכת אברהם, כי מפני זה עצמו הכיר בוראו. אבל אברהם היה מכיר את השי"ת מצד עצמו, לא מצד פעולותיו.

(חידושי אגדות מהר"ל)

רמז לו על המנחות ועל הנסכים שיקריבו שם בניו (רש"י)

מה טעם רמז מלכי צדק על עבודת הקרבנות שבביהמ"ק, דוקא באמצעות המנחות והנסכים – הלחם והיין, ולא בענין אחר שנהג בביהמ"ק.

בשם מרן הגרי"ז מבריסק מיישבים, כי כל הקרבנות נוהגים גם בבני נח, אולם מנחות ונסכים אינם נוהגים אלא בישראל. רצה מלכי צדק לרמז לאברהם, אבי האומה הישראלית, את אשר יקריבו בניו, ומשום כך רמז בהקטרה המיוחדת לבניו דווקא.

כיוצא בזה מוסרים בשם אביו, הגרי"ח מבריסק, כי זוהי הסיבה ששעה ה' אל הבל ומנחתו, ולעומת זאת לא שעה אל קין ואל מנחתו. שכן, הבל הביא מבכורות צאנו ומחלביהם, כדן בני נח המקריבים קרבנות כישראל. ואולם, קין הביא מפי האדמה מנחה לה', מנחה, ומנחות אינן נוהגות בבני נח.

משום כך לא שעה אל מנחתו של קין, שהרי אינה נוהגת בו, והרי היא שלא כדן.

"ווגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי" (טו, יד)
בשתי מלים הבטיח הקב"ה לאברהם, כי מלכות מצרים עתידה לתת את הדין. על סמך הבטחה של שתי מלים שלו, "דן אנכי", נתרחו בזמן יציאת מצרים כל כך הרבה ניסים ונפלאות, אותות ומופתים באדמת בני חם.

כל אלו לא פורטו ולא נתגלו לאברהם בשעת הנבואה. רק "דן אנכי", ותו לא.

אם ככה ביציאת מצרים, כמה וכמה ניסים עתידים להתרחש בשעת הגאולה העתידה, ביאת המשיח אשר לו אנו מצפים, גאולה אשר כל כתבי הקודש מלאים בפסוקי הבטחות ונבואות על אשר יתרחש בה...

(רבינו סעדיה גאון)

כיוצא בזה נמסר, כמדומה, בשם הסבא קדישא, מרן ה'פפץ חיים':

הנביא מנבא: "ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך". מהו אותו "רגע קטן"?

מאז חורבן בית המקדש עברו עלינו כאלפיים שנה שבתן נוסינו בכל הצרות והעינויים. סבל אין קץ ויסורי שאול היו מנת חלקו של העם היהודי, שהקיז מדמו על מוקדי האינקוויזיציה, על חרבותיהם של הקוזקים ועל סכיניהם של פורעי הצלבנים. שואה אחר שואה עברנו ויסורים ללא גבול טלטלו אותנו בככף הקלע בין שיניהם של שבעים זאבים שרצו לבלוע אותנו.

וכל אלו אינם אלא "רגע קטן"... "ברגע קטן עזבתיך"...

והרי לנו קנה מידה לנסות ולהעריך פשר ההבטחה האלקית "וברחמים גדולים אקבצך"... שכן, אם זהו "רגע קטן", נבין מה הם "רחמים גדולים"...

"ותענה שרי ותברח מפניה" (טז, ה)
כמה קולמוסים נשתברו לפרש דרכה והנהגתה של שרה אמנו, שהיתה מענה את הגר, עד שהביאה אותה לידי בריחה.

יש לפרש עפ"י מ"ש בגמ' (ברכות ח ע"א) "לעולם ידור אדם במקום רבו, שהרי כל זמן שהיה שמעי בן גירא חי לא נשא שלמה בת פרעה", ומקשה הגמ' הרי תניא בבבליה "לעולם אל ידור אדם במקום רבו", ותירצו הא דכייף ליה הא דלא כייף ליה, ופי' רש"י "דכייף ליה" – שמקבל תוכחתו, "דלא כייף ליה" – שאינו מקבל תוכחתו, שמי שאינו מקבל תוכחה מרבו אסור לו לגור במקום רבו. עפ"י.

זהו ביאור לשון הפסוק בשרה והגר "ותקל... בעיניה... ותענה... ותברח", כלומר משום שכבודה של שרה נעשה קל בעיניה של הגר, נכנסה הגר בכלל תלמיד שאינו כפוף לרבו עד שכבר אינו מקבל תוכחה ממנו, ובכחאי גוונא חל איסור על הגר לגור במקומה של שרה, ומפני כך נהגה שרה בדין הכפיה להפרישה מן האיסור.

(רבי אברהם גרודזנסקי הי"ד, תורת אברהם)

"והוא יהיה פרא אדם" (טז, יב)

דרך המקרא, וזו גם צורת הדיבור בלשון הקודש, להזכיר את שם העצם לפני שם התואר, הבא לתאר את אותו שם עצם. לדוגמא, רגילות היא לומר 'אדם חכם' ולא חכם אדם, וכמו 'איש עשיר', 'איש נבון' וכדומה, שכן 'אדם' הוא שם העצם המתואר בשם התואר 'חכם'. מה טעם אמר המלאך להגר כי ישמעאל יהיה 'פרא אדם', ולא אמר כמו משפט הלשון הנכון, 'אדם פרא'. אפשר ורמז גדול יש כאן, אומר הגאון מבריסק, רבי יהושע לייב דיסקין, רמז לכך שעיקרו יהיה פרא, ואילו ה'אדם' שבו יהיה טפל לשם ה'פרא' שבו.

פראות ישמעאל אינה סתם תואר המתלווה, כי אם עצם מעצמותו ותוכן מהותו...

הליכות והלכות

מהלכות תפלת שחרית

זמן תחילת תפילת שחרית הינו מלכתחילה מזמן הנץ החמה שנאמר "יראוך עם שמש", וזו המצוה המהודרת. אולם בדיעבד אם צריך להשכים קום, כגון פועל ההולך לעבודה או מקרה הכרחי אחר, ינהג באופן הבא: יתחיל התפלה עד לסוף 'ישתבח' ויכוון לזמן יציאת ותפלין, שזהו הזמן בו יכיר את חבירו (כמצויין בלוחות השנה) ואז יניח יציאת ותפלין עם ברכה וימשיך 'קדיש' ו'ברכו' ושאר התפילה. סדר זה ינהג רק מי שזמנו דחוק. אולם מלכתחילה יש להמתין עד לזמן נץ החמה בכדי להתפלל תפילת עמידה.

בד"כ בחורף מתקיים מנין המתפלל לפני הנץ החמה, ונשאלת השאלה מה עדיף תפילה ביחיד לאחר הנץ החמה או תפילה בציבור לפני הנץ החמה? לדעת ה"אור לציון" עדיף להתפלל בציבור קודם נץ החמה ויש פוסקים

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקה טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מוסלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, לא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

הסימני המובחן
 לפתע אירע דבר לא צפוי. רגלה של האשה נתקעה במפה הגדולה שהשתרכה עד לשיפולי השלחן, וברצותה לשחרר את הרגל משכה מבלי משים את המפה, וכל מה שהיה ברגע זה על השלחן – נפל על הריצפה בקול רעש גדול.
 בקבוקי היין נשברו, מהמצות כמעט ולא נשארה חתיכה אחת שלימה, וגם כל הסימנים התפוררו לכל עבר.
 'סימני' מובהק לכעס ולמריבה שיבואו עוד מעט-קט..

בשמחה-רבתי ובאוירה מרוממת פוסע רבי שבתי סבלן בדרך לביתו, ובעיני-רוחו הוא רואה כבר את השלחן הערוך הממתין לו. מה חשכו עיניו כאשר נתקל ב'בוקה ומלבוקה' של שאריות היין האדום שהתערבו עם החתיכות השבורות של המצות המהודרות שאפה ביגיעה רבה.
 מה עשה רבי שבתי? צעק על אשתו? פלט כנגדה מילים לא יפות? עלב בה? – לא.
 הוא ניגש אל מה שהיה פעם שלחן ליל הסדר, הניח את ראשו עליו, ואמר: "אני מבטיח שלא אעשה זאת יותר". כאומר, האשמה למה שקרה מוטלת אך ורק עליי. אם אני הייתי בסדר, זה לא היה קורה. ולכן, מבטיחני לעשות תשובה ולא לשנות באיוולתי, ולא לעסוק עוד בדברים הרעים שבגינם קרה מה שקרה...
 סבלנות בתפארתה. (עלינו לשבח עמי רג, רד)

מצוה לרוץ לבית הכנסת וכן לכל דבר מצוה ואפילו בשבת, וירוך "כאיש מהיר למלאכתו" ולא בצורה משונה שילעגו עליו, אולם בבית הכנסת עצמו אין לרוץ אלא לילך באימה וביראה.

מעשה חכמים

עקרת הבית ניתקעה במפה, וכל שלחן ליל הסדר נחפץ...

"ויואמר הנר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי, ותאמר מפני שרי גברתי אנכי בורחת" (טו, ט)

אחד האנשים שהיו ידועים בירושלים בסבלנותם ובענוותם המרובה, נקרא 'רבי שבתי סבלן'. מפורסם היה צדיק זה במידותיו התרומיות, ובעיקר במידת הסבלנות, עד שמעולם לא הצליחו להביאו לידי כעס.

מעשה שהיה בערב חג הפסח, כאשר רבי שבתי, שהתפרסם גם ביראת השמים הגדולה שלו. טרח ויגע כבכל שנה להכין כל צרכי הסדר, ולפני התקדש החג הניחם על השלחן בזהירות רבה, כדי שבבואו מבית הכנסת יהיה הכל מוכן ומזומן, ובני הבית יוכלו לגשת מיד אל שלחן הסדר.

התברך רבי שבתי באשה צדקנית כמותו, שמרוב אהבתה למצוות, השתוקקה לישב כבר לשלחן הסדר, והמתינה בקוצר רוח לשובו של בעלה מהתפילה. בינתיים, התיישבה לה עקרת הבית ליד השלחן המסודר והתבוננה בהנאה יתירה במצות ובבקבוקי היין, בחרוסת ובמרור, וביתר חפצי-המצות.

החולקים עליו וסוברים כי עדיפה דוקא תפילת יחיד. (ראה בספר 'אבני ישפה').
 מי שרגיל להתפלל בקביעות עם הנץ החמה ונזדמן למקום בו אין 'מנין נץ' יתפלל יחידי עם הנץ החמה ולאחר מכן ילך לשמוע 'קדיש' ו'קדושה' ושאר תפילה בציבור. אולם מי שאינו מקפיד על מנין נץ, אינו רשאי להינתק מתפלת הציבור בעבור זה.
 כתב מרן "שולחן ערוך" (סימן ס"ט): אסור לו להתעסק בצרכיו או לצאת לדרכו, קודם התפילה עד לאחר תפילת 18. ואפילו אם יהיה לו מנין אחר מאוחר יותר.

ומהו מרחק שנקרא דרך לענין זה?
 זמן נסיעה בן 72 דקות ומעלה נחשב כדרך, אולם זמן פחות מזה מותר, וכן מותר אם נוסע במיוחד להתפלל במנין מסוים ואפילו הדרך ארוכה יותר כגון שנוסע להתפלל במנין של שמחת ברית מילה ומשכים לנסוע וכיו"ב.
 אין לאכול ולשתות לפני התפילה שנאמר: "לא תאכלו על הדם". ודרשו חז"ל לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם. אולם מים וכן תה או קפה בלי סוכר מותרים ויש להימנע מהוספת סוכר או חלב. וכן אין לאכול לפני התפילה.

אולם מי שאינו יכול לכוון דעתו בתפילה מבלי לשתות קפה מותר, ואם אינו יכול ישתה עם סוכר וחלב, וכני"ל לענין אכילה, אם אינו יכול לכוון דעתו מותר לטעום מאכל ומי"ם יש להיזהר מאוד באיסור זה שהוא לפי דעת הרמב"ם מהתורה ולדעתו גם שתיית מים אסורה.

אין לבוא בבוקר, לפני התפילה, לבית חבירו ולומר לו 'שלום' וכן אין לילך ממקומו הקבוע בבית הכנסת למקום חבירו בכדי לומר לו שלום. אולם מותר לומר לו בוקר טוב בלבד. אך אם פגשו ברחוב - מן הדין מותר לומר לו שלום.

ונהגו לחמיר גם בזה ולומר רק בוקר טוב או 'צפרא טבא' בכדי שישים לב שאסור להתעכב לפני התפילה.

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יא השון רחל אמנו בנימין בן יעקב רבי אברהם מסלונים בעל יסוד העבודה שקיעה 6:04	י השון רבי רפאל אהרן בן שמעון מח"ס נדר מצרים רבי רוב בנירש ודינעפלד מנשיבין מח"ס הובב משרים	פ השון רבי שמעון שקאפ מח"ס 'שערי יושר'	ה השון רבי נחום מהורדנא	ז השון רבי מאיר שפירא מלובלין מוסר הדף היומי רבי מרדכי לבמון	ו השון	ה השון רבי משה בירדנא מח"ס ראש משבח שקיעה 6:13

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה